

ŽIVLENJE JE
KRATKO

str. 2

PORABSKI
POMLADNI
UTRIP

str. 3

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 21. maja 1998 ❁ Leto VIII, št. 10

Majuša se samo nauri ženijo?

Majuš - má juš

Mi tak vejmo, ka je majuš mejšec lübezni. Geste en stari-stari rimljanski ali keltski guč, ka se prej majuša samo nauri ženijo. V tisti stari cajtaj je možej pa ženi majuša eške zakonsko življenje tō dožzapovōdano bilau. Zato prej, ka tisto dejte, štero je majuša spočeto, se na fašenek narodi, pa de zato nauro...

Po prvi rundi (10. majuša) parlamentarni volitvaj vogrski političari pa lüstvo drugo ne gučijo, samo tau, što de se s kem ženo. Štera partija s štero partijo... V tej prvi rundi so lidge najbolje na partije doj dali svoj glas, 24. majuša pa do vōodebērali poslance. Največ (32 procentov) so dobili socialisti (MSZP), za njimi (28 %) "mladinci" (Fidesz), tretji so (14%) "mali pavri" (FKGP), na štrto mesto (8%) so dojspadnili liberalci (SZDSZ), nacionalisti (MIÉP) pa so dobili 5 procentov.

Najbole se leko čüdivamo ranč toma, ka té zadnji ("radikalci") nutri pridejo v vogrski parlament. Toma so v Evropi nej radi. Istina, ka po kulturni Evropi že tō majo svoje pare (Le Pen v Franciji, Haider v Avstriji, neonacisti v Nemčiji ptt., Žirinovski v Rusiji), depa

vogrski rosag se samo zdaj začne pogajati z Evropsko unijo pa zvezo NATO. Nede naleki, ka do te ništarni brečlavi podje doste nevole leko delali v parlamenti. Uni so prauti Evropski uniji, prauti NATO, prauti Meriki, prauti tihincom, prauti narodnostim, prauti homoseksualcom, prauti Ciganom, prauti tisti Madžarom, šteri so po njim nej pravi Madžari... Po televiziji že tak gučijo, kak če bi uni nej samo 5, liki 95 procentov dobili. Istina, ka je predsednik mladincov Orban prvo nauč tō (juš prve noči) tak gučo, ka je Fidesz prej gvino na

volitvaj. (Malo je zato špajсно, če potencialni ministrski predsednik že na začetki tak laža, vej pa je 32 don več, kak njini 28...) Što de se s kem ženo? Meter pa pau visek Mladoženec Socialist bi se eš-prauti narodnostim, prauti homoseksualcom, prauti Ciganom, prauti tisti Madžarom, šteri so po njim nej pravi Madžari... Po televiziji že tak gučijo, kak če bi uni nej samo 5, liki 95 procentov dobili. Istina, ka je predsednik mladincov Orban prvo nauč tō (juš prve noči) tak gučo, ka je Fidesz prej gvino na

kon trbōlo.

Če Lejpi (Čeden) Mladinec gvine, ga je že zdaj sram, ka bi mogo za svojo lübito prositi Staroga Trotjoša, pa de eške tau malo. (Ovak pa že "mladinci" tak majo vse puno stari krščanski veteranov, štere je Grizly iz krščanske lübezni zagno iz svoje partije.) Zato do jim potrejbni Demokratični Svedoki (Zlati Post Hortyjevski Cajtov) tō, štere je Lejpi (Čeden) Mladinec zvau za Tauvane pa Lažnivce, gda so z Józsefom Antalloom uni bili na oblasti. Leko, ka de jin potrejbni Velki Brečlavec tō, če rejsan ga

(prej) ranč gledati ne morejo, kak kakšoga gobavca. Če pa Mali Socialist pa Velki (Čeden) Mladinec vküpsneta (velka koalicija), te je Velki Brečlavec buje, ka ne more trpeti homoseksualce. Badva mladoženca sta, djlete, pojba. Leko, ka so stari Rimljani ali Kelti ali sto že istino meli, ka se samo nauri ženijo majuša? Leko, ka de vogrška parlamentarna sneja krive pa kosmate noge mejla, v lampaj pa samo dva zoba? Leko, ka de mladoženec meter pa pau visek, pa de don tak kaulivrat odo, kak če bi un najvejši človek būu na Vogrskom? Leko, ka de mladoženec mladi, depa kilavi? Pa gda de svoje zakonske dužnosti opravlo, de ma Brečlavec Mizantrop tanače davō? Kakši koli baude Prvi Vogrski Par, kakši koli baudejo Prvi Vogrski Pari (lübezenski trikotnik, štirikotnik, petkotnik..., po domanje povōdano: kurvarija), gvüšno, ka nede (nede) lejpi par(i)... Gvüšno je samo tau, ka bau gostüvanje.

Mi, gostüvančarge pa mogli plačati.

Gorplačati? Že pa?

Francek Mukič

Kulturni dom - Pavlova hiša

MED MARIBOROM (1993) IN POTRNO - LAAFELDOM (1998): ZGODOVINSKI OBRAT?

Bolezen dr. Heinza Fischerja, predsednika avstrijskega parlamenta, ni zmanjšala pomena sobotne (16. maj 1998) otvoritve Kulturnega doma - Pavlove hiše v Potrni-Laafeldu pri avstrijski Radgoni. Po obnovi in po nekaj uspeh in odmevnih prireditvah, naj bi bila otvoritev tisto slovesno dejanje, ki naj bi pomenila obrat ali vsaj začetek spreminjanja odnosa predvsem lokalne (pa tudi deželne in zvezne) politike do Slovencev v avstrijski zvezni deželi Štajerski.

Na velik vsebinski pomen odprtja Kulturnega doma, poimenovanega po dr. Avgustu Pavlu (ki tako postaja sin dveh narodov v treh državah), niso opozarjali samo govorniki (s slovenske strani državna sekretarka Mihaela Logar, medtem ko je govor predsednika avstrijskega parlamenta prebral njegov odposlanec Bruno Algrner), marveč tudi ugledni strokovnjaki, ki so se že pred desetletji zanimali za položaj štajerskih Slovencev, denimo dr. Vladimir Klemenčič in dr. Mirko Križman. Zelo slikovito se je izrazil predstavnik koroških Slovencev dr. Marjan Šturm, ki je dejal, da v Avstriji živi samo ena slovenska manjšina v dveh zveznih deželah. Teoretično je tako vse od 15. maja 1955, ko je bila podpisana avstrijska državna pogodba, ki v VII. členu zagotavlja enake pravice Slovencev na Koroškem in Štajerskem in Hrvaatom na Gradiščanskem.

Ves čas po letu 1955 sta bila eno vsebina v državni pogodbi in drugo vsakdanja praksa v avstrijski Radgoni in njeni okolici, kjer naj bi živelo okoli 2 tisoč slovensko govorečih prebivalcev. Zvezna dežela Štajerska je vsekoli ponavljala, da na njenem ozemlju ni manjšine - Slovencev, zato nima kje uresničevati VII. člena državne pogodbe.

Razmere so se začele počasi spreminjati po ustanovitvi Kulturnega društva član VII za avstrijsko Štajersko, zlasti pa po mednarodnem simpoziju leta 1993, ko so ugledni slovenski in avstrijski strokovnjaki v Mariboru razpravljali o položaju štajerskih Slovencev. Za to manjšino se je začela zanimati tudi uradna slovenska politika in Kulturno društvo član VII je postalo priznana narodnostna organizacija v Avstriji in Sloveniji. Zasluga društva in njenega predsednika Branka Lenarta je tudi Kulturni dom v Potrni. Del društvene dejavnosti se bo poslej odvijal v okolju, ki ni naklonjeno oziroma je ponekod celo sovražno do sodržavljanov, ki izgovorijo besedi "slovenska manjšina". Postopno, s strpnostjo in tudi s skupnim programom, bodo padli zidovi, ki so bili postavljeni v preteklosti. Nekaj zaslug za to bo imela tudi deželna razstava, ki je v Radgoni, del njenih aktivnosti pa je povezan tudi s štajerskimi Slovenci.

Dosedanje aktivnosti Kulturnega društva član VII, medijska odmevnost večine dogodkov, vnovično zanimanje predvsem mladih strokovnjakov za položaj štajerskih Slovencev, dopolnilni pouk slovenskega jezika v osnovnih in srednjih šolah in vsaj načelna podpora Dunaja, so dejanja, ki vodijo k postopnemu priznanju slovenske manjšine na Štajerskem. Pavlova hiša, na kateri je prvi dvojezični napis po vojni, pa želi postati stičišče in žarišče delovanja majhne, vendar neuničljive narodnostne skupnosti.

eR

Življenje je kratko

Drúštvo porabski slovenski penzionistov je svojo sprtolejšnjo srečanje melo 10. majuša v gledališči v Varaši. Sto je tam bijo, leko potrđi, ka je potrejbno pa vredno bilau ustanoviti drúštvo za

sala. Knjigo je notapokazo g. Jože Vild, predsednik Drúštva penzionistov iz Murske Sobote, steri etak piše v uvodi o avtorici: "Irena Barber živi med ljudmi in z ljudmi v Porabji. Doživlja jih. Opa-

ka ji je več takšni, steri že dvakart. Ne vejim, kak je bijo drúgi, meni so eške lepše bile zgodbe, gda je Djauži, član gledališke skupine Nindrik Indrik gorprešto v tistoj zmanoj seničkoj rejči. Na konci predstavitve knjige se je avtorica lepau za(h)valila vsem, steri so ji pomagali pri tejm, ka je iz njeni zgodb knjiga leko postala. Tak čúti, ka se lústvo veseli knjigi. Lidge go vstavijo po vasnicaj, ji gratulejrajo, steri so pa dale, ji po telefonirajo. Gvúšno, ka je Porabje z nauvo knjigov bogatejšo gratalo.

Porabski penzionisti so po tejm sami spejvali lejpe stare porabske naute. Dobro je bilau videti takšno lústvo vkúper, steri se tak razmejo med seov, kak oni. Istino, ka njim je dobro volau pomogo naprajti senički goslar Feri Šulíč. Predsednica drúštva (stera je te den dvej vlogi mejla) pa g. Jože Vild sta na kratko taprajla, kam do šli 18. junijuša, ka vse do leko vidli v Sloveniji. Do teja-

Irena Barber, Jože Vild, Laci Šulíč

penzioniste. Veseli so, ka se leko srečajo, se lepau poštojvajo, se radi vkúper. 90 domanji, karažni penzionistov pa dvej delegacije od Drúštva iz Murske Sobote pa Moravski Toplic vkúper je lejpi občútek.

Predsednica drúštva Irena Barber pa aktivisti (Mariš, Sidi, Aranka, Feri, Majči, Vera, Gabi pa Iluš) so tisti, steri se brigajo za tau, naj porabski mladi pa starejši penzionisti lejpe dneve, programe leko majo. Te den so za glavni program meli predstavitev knjige "Življenje je kratko". Na te program smo ške štiri-deset vabil razposlali. Za velko poštanje smo vzeli pa se lepau za(h)valimo tistim, steri so prišli (Karel pa Eva Krajcar, Ildiko Pustai, Marija Trifus, Ladislav Bajzek pa Geza Bacič, Vendel Gašpar iz Slovenije). Gvúšno, ka je dobro spadnilo avtorici, ka ji je veleposlanica RS ga. Ida Močivnik eške iz Budimpešta prisrčno čestitala. (H)vala lejpa.

Državna slovenska samouprava pa Slovenska zveza sta letos na vúzem dala vó najnovjšo knjigo "Življenje je kratko". Porabska avtorica Irena Barber nam je že drúgo knjigo napi-

zuje - in zapisuje." Etak leko spoznamo iz 20 zgodbic prauste lidi iz vsak-danešnjoga življenja. Lidge smo leko srečni, veseli, žalostni, zadovoljni, sr-macke, bogati, zalúbleni... V tau kratkom življenji nas dosta vse dosegne.

Sama avtorica nam je pa prpovejdala o tem, kak so se narodile te zgodbice, kak pa zakoj piše. Pravi, ka najbole zatok piše, naj se naša porabska rejč ohrani, naj vseduže gorostane te gezik. Mladina pa če šté, več takšni reči leko najde, stere gnesden že spoj nej čúti. Človek, gda taprešte Irenino knjigo, ma občútek, ka je naš materni gezik trno lejpi pa bogati. Kak dugo de tak, je odvisno od gnešnji lidij. Te knjige je že vsakši leko prešto, gvúšno,

mau se je na izlet (kirándulás) zglasilo 75 lidij. Lepau je, ka s seov škejo pelati svojoga mladoga goslara, Ferija. Tau najbole zatok, ka njim večkrat igra pa me s tejm želijo zaslužiti trüd, ne de pa lagvo, če njim po avtobusi túdi kaj lejpoga zaigra.

Etak penzionistom z Djančkonom vred želimo srečno pa veselo paut v Maribor.

K. Fodor

Porabski pomladni utrip

Porabje je najlepše spomladi; vsepovsod polno rož, zelenja in veselih obrazov, pričakovanje počitnic, dopustov. To pa je tudi čas izletov, šolskih tekmovanj, kulturnih prireditiv. V letošnjem letu je na Madžarskem to tudi čas volitev, političnih odločitev, ki bodo krojile usodo državljanov nadaljnja štiri leta. Kako pa se kroji – in se bo krojila usoda slovenskega jezika v Porabju? To je vprašanje, ki si ga zastavljam velikokrat, posebej ob koncu šolskega leta, ko se nekako poskušam ozreti nazaj in premisliti, kaj se je v iztekajočem se letu zgodilo na tem področju dobrega ali manj dobrega. Pa ne le v zvezi s šolo, kajti šola je le eden izmed dejavnikov ohranjanja jezika, drugi pa so družina, neposredno življenjsko okolje, kulturne dejavnosti itd.

Po vsem, kar v Porabju vidim in doživljam iz dneva v dan, me najbolj skrbi opuščanje slovenskega sporazumevanja v družinah. Starši se velikokrat zgražate nad šolo, ki otrok ne nauči dovolj slovenščine. Kaj pa naredite za to vi?? Skoraj nič. V tem šolskem letu sem veliko obiskovala otroške vrtce in komunicirala z vzgojiteljicami in otroki. V t.i. porabskih narodnostnih vrtcih je približno 100 otrok, ki so po večini slovenske narodnosti, to pomeni, da sta oba starša ali vsaj eden od njiju slovenskega rodu, torej obvlada slovenski jezik. Po mojem prepričanju bi bilo logično, da otroke učita, poleg madžarščine, tudi slovenščino. Neštetokrat smo že govorili o tem, da se otroci najlažje naučijo več jezikov; tudi slovenščine bi se, če bi jih vi, starši, že od prvih trenutkov jezikovnega zavedanja začeli učiti. Dokaz za to, da se to da, so nekatere, sicer redke, porabske družine izven Porabja, ki so svoje otroke naučile slovensko; brez šol in visoke znanosti, le z željo po ohranjanju materinščine in vsakdanjim komuniciranjem z otrokom v slovenskem jeziku.

Tako pa na svoje veliko razočaranje iz dneva v dan ugotavljam, da le dva ali trije otroci izmed vseh v vrtcih nakaj malega razumejo slovensko, vsi drugi pa samo madžarsko. Zakaj, dragi starši, prikrajšujete otroke za znanje materinščine? Mislite, da se je bodo naučili v vrtcu in šoli? Ne bodo mogli, če jim vi ne dajete spodbude in lastnega zgleda! Ko manjšinski jezik začne izginjati iz družinskega okolja, je to znak za preplah. Zaman so potem vse velike besede političnih funkcionarjev in drugih demagogov o ohranjanju narodnostne identitete, o tem, kaj vse bodo storili, koliko slovenskih prireditiv bodo organizirali in na kakšne načine bodo branili slovenstvo, ko se pa sami s svojimi otroki pogovarjajo madžarsko in jim ne dajejo niti najmanjšega pozitivnega osebnega zgleda. Eno predržno vprašanje: Koliko članov Slovenske manjšinske samouprave, ki je krovna politična slovenska organizacija, v vsakdanjem življenju govori s svojimi otroki slovensko? Res bi rada poznala iskren odgovor, kajti sprenevedanja je tako ali tako preveč...

V porabske vrtce prihajajo vzgojiteljice iz Slovenije, da bi pomagale domačim vzgojiteljicam pri strokovnem delu v slovenskem jeziku. Ta pomoč pa bo uspešna le, če bodo sodelovali vsi: v prvi vrsti starši in tudi porabske vzgojiteljice; iz izkušnje vemo, da je v vrtcih premalo slovenskega jezika, kar je zelo opazno v šolah. No, tudi v šolah bi ga lahko bilo več, posebej v preprosti vsakdanji komunikaciji z otroki. Tako pa je slovenščina največkrat le pri uri slovenskega jezika, zunaj te učilnice pa skoraj nikoli. To je zelo vidno, če se želimo pogovarjati z otroki o povsem vsakdanjih stvareh, npr.: Kako ti je ime? V kateri razred hodiš? Kje stanuješ?... In še druga taka vprašanja jim delajo velike težave. Take in podobne težave sem ugotavljala tudi na nedavnem tek-

movanju v recitiranju. Dragi učitelji, je res tako zelo težko spregovoriti kakšno slovensko besedo z otroki izven učilnice za slovenski jezik?? Iz raznih podatkov o pesnikih, pisateljih in drugih pametnih rečeh se otroci prav gotovo ne bodo naučili komunicirati v slovenskem jeziku. Če pa bi vi slovensko komunikacijo vnašali tudi v vsakdanje pogovore z učenci, bi bilo zelo zelo drugače... In ne potrebujete visokega strokovnega znanja o metodiki in didaktiki pouka slovenščine kot tujega jezika, tudi specialnih učbenikov, didaktičnih iger in številnih seminarjev ne potrebujete; le preprost pogovor z učenci v različnih situacijah v slovenskem jeziku in lasten zgled... Tu mislim na to, da bi tudi učitelji slovenskega rodu lahko med sabo komunicirali slovensko...

Pa še beseda, dve o kulturi. Vsekakor je pohvalno, da v Porabju delujejo številne kulturne skupine, ki ohranjajo slovensko porabsko kulturo in – morale bi – tudi slovenski jezik. Pa je res v vseh skupinah tako? Na žalost ni. Pred kratkim je gornjeseniški pevski zbor, ki ima že 60-letno tradicijo ohranjanja slovenske pesmi, gostoval v Sloveniji. Seveda so bili lepo sprejeti, tudi odlično so odpeli svoj program, a nekoga izmed članov je zelo zelo motilo, da so domačini, gostitelji zbora, ves čas govorili o gostih pevcih, češ oni Madžari. Nikomur ni prišlo na misel, da bi rekel Slovenci iz Porabja ali Slovenci iz Madžarske. Dragi pevci gornjeseniškega zbora, zdi se mi popolnoma logično, da so govorili o vas, da ste Madžari. Saj se vendar med sabo pogovarjate več ali manj madžarsko! To, da požete slovenske pesmi, vas ne označuje za Slovence; saj požete tudi latinsko, pa menda ne pričakujete, da bodo rekli, da ste stari Rimljani... Vem, da je vaša pevovodkinja Madžarka, vem tudi, da pri zboru poje nekaj Madžarov, toda zakaj mora biti jezik vaše medsebojne komunikacije pre-

Štenjé

CICIBAN

Tretji najbolje erični pesnik slovenske moderne i po Prešerni drugi največji slovenski pesnik je Oton Župančič (1878-1949). Na raudo se je na Vinici v Beli krajini. V gimnazijo je odo v Novom mestu i Ljubljani, na univerzo pa v Beči. V počitnicaj je v Ljubljani več-

Ti skrivnostni moj cvet

Ti skrivnostni moj cvet, ti roža mogola,
jaz sem te iskal
mimo tebe sem šel in pogledal sem te
in sem ves vztrepetal.
In moje srcé zaslučilo je
tvoje tajno moč,
in moje srcé začútilo je,
da jasni se noč.
In v moji duši vzcvetelo je
zakladov nebroj,
vse bitje mi zahrepenelo je
za teboj, za teboj,
ti skrivnostni moj cvet, ti roža mogola...
O, jaz sem bogat –
pomagaj, pomagaj mi dvigniti
moje duše zaklad!

krat srečo drúge pesnike (Kette, Murn) slovenske moderne.

Oton Župančič je od 1912 živo v Ljubljani i je biu direktor Slovenskoga narodnoga gledališča. Pesmi je vóda v 9 knjigaj, od toga v 4 knjigaj (Pisanice, Lahkih nog naokrog, Sto ugank, Ciciban in še kaj) so pesmi za mlajše. Pri nas v Porabji najbole te mlašeče pesmi poznajo. Iz njegove pesmi Ciciban-Cicifuj smo si na pausado vzeli naslov serije „Ciciban, dober dan!“ v slovenski oddajaj Györskoga Radi-ona.

Zdaj bi vam radi nupokazali edno lúbezensko pesem, štero je dojrno madžarski pesnik Weöres Sándor:

Te titok-virág

Te titok-virág, te rózsá-varázs,
ha szemem keresett,
melletted osonva néztelek és
testem remegett.
Sejtette szívem, hogy tünik az éj,
te a titkos erőd,
érezte szívem, hogy tünik az éj,
hajnal szele jött.
Kivirágzottattad a lelkem ölné
a kincseimet
és mindenem csupa vágyakozás:
teveled, teveled!
Te titok-virág, te rózsá-varázs,
gazdag vagyok én,
te segíts fölemelni a kincseimet
a lelkem ölné.

Marija Kozar

težno le madžarščina?? Vaše plemenito poslanstvo bi bilo veliko bolj dragoceno, če bi v medsebojnem komuniciranju uporabljali lepo porabsko govornico; logično, vsaj Slovenci med seboj...

Vem pa, da je slovenščina jezik kominikacije med člani gledališke skupine pa tudi med članicami ženskih pevskih skupin v Monoštru in Števanovcih, kar mi je posebej v veselje. Upam, da jih boste posnemale tudi druge kulturne skupine in bo vaše poslanstvo res tako, kot je bilo zamišljeno (ali se vidi vsaj na zunaj).

Jezik se torej lahko resnično ohranja le z vsakdanjo živo rabo; če ga ne boste ohranjali na tak način, bo sčasoma res vse izgubljeno in tudi mi iz matične Slovenije se bomo

zamislili nad smiselnostjo našega poslanstva. Vem, da je v sodobnem svetu jezik tudi ekonomska kategorija, a verjemite mi, da bo v bodoče vedno več možnosti – posebej če se bodo ekonomske vezi med Prekmurjem in Porabjem okrepile – za rabo slovenskega jezika tudi pri poklicnem delu. In – starši, ne prikrajšajte otrok za to priložnost!

Natresla sem nekaj ne preveč pomladnih cvetov, a kaj, ko so pa resnične. Upam, da ne bodo razlog za slabo voljo in užaljenost, temveč le opomin in priložnost, da se zamislimo nad naštetimi problemi in jih poskusimo rešiti. Najprej pri sebi... Ker je pa pomlad čas lepote in ljubezni, vam vsem želim obojega v izobilju!

Valerija

OD SLOVENIJE...

S podelitvijo nagrad sklenili SOF '98

V Cankarjevem domu v Ljubljani so s slovesno podelitvijo nagrad sklenili letošnji Slovenski oglaševalski festival. V tekmovalni del sedmega festivala so agencije in naročniki prijavili skupno 422 oglaševalskih del, koledarjev in letnih poročil. Najvišjo nagrado, zlato situlo, je v skupini TV oglasi žirija podelila seriji oglasov Delo - novinarji: Marko Crnkovič, Ervin Hladnik Milharčič, Mitja Meršol, Mojca Drčar Murko. V skupini tiskani oglasi in plakati je zlata situla pripadla tiskanemu oglasu Francoska evolucija, ki so ga za Citroen Slovenija naredili v ljubljanski agenciji Formitas BBDO. V skupini radijski oglasi pa je zlato situlo prejel oglas Dejše enkrat za Daewoo Motors, ki so ga pripravili v agenciji Pan iz Ljubljane.

Agencija Pan, ki je na festivalu dosegla najvišje skupno število točk, je postala agencija leta in za nagrado prejela zlato vrtnico. To nagrado si je kot oglaševalec leta po izboru članov Slovenskega oglaševalskega združenja zaslužila tudi delniška družba Delo. Upravni odbor združenja pa je zlato vrtnico za osebnost leta 1997 namenil Igorju Arihu iz ljubljanske agencije Futura.

Podpora skupni kandidaturi Slovenije, Avstrije in Italije za ZOI leta 2006

Slovenska vlada je podprla sklep o sodelovanju pri skupni kandidaturi Avstrije, Italije in Slovenije za zimske olimpijske igre leta 2006. Vlada je preučila tudi program dela in finančni načrt za izvedbo kandidature, kot ga je predložila Gorenjska interesna skupnost v višini 128 milijonov tolarjev, soglašala pa je tudi s sestavo nacionalnega organizacijskega odbora za pripravo skupne kandidature za zimske olimpijske igre.

Slovenske igralnice lani obiskalo 2,57 milijona gostov

V desetih slovenskih igralnicah, ki so lani imele dovoljenje za pripravljanje iger na srečo, je v letu 1997 svojo srečo iskalo 2,57 milijona oseb, kar je za slab odstotek več kot v letu prej. Prevladovali so seveda tudi gosti, predvsem Italijani, ki so ustvarili kar 91,8 odstotka vseh obiskov.

NémarKejp (4)

PREŠERNOV DEN

Prešeren je največji slovenski pesnik. Būu je vrstnik vogrskoga pesnika Petőfina (Petroviča). Po njem se zove slovenski kulturni praznik, šteroga smo lani vkūper svetili s Slovenci v Mosonmagyaróvári.

Zaka se ta dekla tak lepau smegé? Se ji vidijo Prešernove pesmi? Če rejsan pesnikovo ime pomeni „veseli“, je Prešeren dosta bole žalosten būu, kak „prešeren“. Primicovo Julijo je neznansko lūbo, depa una je njega nej stejala. S hišno pomočnico Ano Jelovšek pa je tri nezakonske mlajše (fotive) emo... Nesrečen je būu v lūbezni. Zato so njegovi verši tō bole žalostne.

Prešeren bi gvūišno trnok srečen būu, če bi se ma Primicova Julija tak radostno smedjala, kak ta dekla na kejpī, depa leko, ka bi te nej takše lejpe pesmi napiso. Tak vejte, Slovenci (pa Madžari tō) smo tō bole takši lidgé, ka nam je v umetnosti (mūvēszet) žalostno bole lejpo, kak veselo.

Istina, ka je Prešeren zato bole nezajnže (svinjske) pesmi tō pīso, depa tistim bi se ta dekla nej tak lepau smedjala, pa bi se na kulturnom prazniki ranč nej šikalo takše gučati.

Dr. France Prešeren je zavolo svoje kritične miselnosti dugo nej daubo pravo delo kak fiškališ, zato je bole grato - dūše vižgališ.

Prešeren je napiso Zdravljico, štero zdaj v Sloveniji nūcajo kak narodno himno (Živē naj vsi narodi...). Tisti starejši madžarski gospaud, šteri je inda svejta po našaj slovenskaj vesnicaj regrutiro našo lūstvo „na žetvo, na kukarco, na repo“, je zato prišo na Prešernov den v Mosonmagyaróvár, ka prej trnok trnok poštuje slovensko lūstvo. Ena starejša gospa je tō „samo iz simpatije“ prišla. Vogrski možauvge pa žene Slovincov pa že zavolo familiarni zrokov... Djelte, ka bi takšo, iz srca prihajajoče prijateljstvo Slovincov pa Madžarov tō lepau leko simboliziro deklin prīsrčen smej?

Ta lejpa mlada dekla pa se zato tak lepau smegé, ka je našo skupino iz Porabja ranč stejala nepričakovano dojvzeti, gda smo mi tō („nemarkējp“) vō z žepke zgrabli en fotoaparāt, pa njau poslikali, gda je una nas dojdjama. Nikak tak, kak v merikanarski western filmaj kaubojge s pistolami. Pif-puf-pif-puf. Kak vidite, una je malo bole flajсна bila kak mi, ka več nema pred očami svoj mašin... Nika smo si nej gučali, nika o en drugom ne vejmo, što je, pa don smo se kak lepau razmili...

Zato mladim fantom tanačivam, naj vsigder majo v žepki en fotoaparāt, če škejo, ka naj se jim mlade dekcle s fotomašinami tak „prešerno“ smegéjo. Tau tō nej baja, če so dekcle malo bole flajšne kak uni, ka tak so lepše, če nemajo fotoaparāt pred očami...

Prešernov den v Mosonmagyaróvári je būu - prešeren den.

Besedilo in posnetek:

Francek Mukič

Pismo iz Sobote

ESMERALDA

Moja tašča Regina, trno čedna ženska, je več nej zalūblena! Kak je zalūblenost prišla, tak je odišla. Ka se je zgodilo?

Kak se ške spomnite, je sunca nej vidla, tak jo je lūbezen zmejšala. Za njou sta na ton svejti bila samo ške una pa njeni Fredi. Te je tej Fredi tak pomalik vō iz nje poceco cejle prišparane pejnze, kūpila sta velki avto in enoga ijpa neje več bilou nej Fredija pa nej avtona. Vrag bi vedo, kama se je zgūbo. Znankar je najšo kakšo drugo Regino, trno čedno žensko.

In kak je te zdaj po ton, gda je Fredi vesno, pri nas doma? Meni je nej lagvo, bar mi nej trbej več na palinko paziti, stero je tej Fredi tak na skrivma piu. Mojim mlajšom je vseeno, vej njin je nigdar nika nej kūpo. Žena je bila malo žalostna, zato, ka je njena mati bila žalostna, dapa zdaj je več nej, zato ka je moja tašča Regina žalost vōminila za čemere. Tak je čemerasta, ka je tou žmetno povedati. Najprle se je čemerila na sebe, ka se je tak dala napelati polizanomi Frediji. Po tiston pa je gori prišla, ka je Fredi takši, kak čistak vsi moški in je zdaj čemerna na cejli moški svejt. Dobro, nej glij na cejli moški svejt, name se ne čemeri, zato, ka san ge nej glij pravi moški, ge san njoj zet.

Zdaj te, gda je Fredi odišo, ma palik dosta časa za sousidico Frido. Ona je tō sama in ona si od moškov tō ne brodi najboukše. Ge se ške ranč rejčno ne zbidin, že Frida kloncka na dveri ali pa moja tašča Regina, trno čedna ženska, šrajfle ta prouti njoj prejk ceste. Tak te klajfata edno dve vōri, tou je zajtrik. Te po obedi se kaj zgučavleta po telefouni in ob pol šesti zadvečera, te, te pa pride tisto najbolje glavno. Ob toj vōri se na televiziji zača Esmeralda. Tou se pri nas zdaj tak gleda, ka nešterni ranč pozabijo sapo djemati. Na, tou siroče, ta Esmeralda je najprle bila slejpa, pa zdaj je te več nej slejpa, pa te je pa tak bilou, ka je lejko sledi pa nači bilou, vej pa vejte kak tou de. Ta lejpa, nedužna, poštena, čedna, najboukša, najbolje vrla Esmeralda ma eno falingo, nema sreče z moškimi. Vsi moški kouli nje so tak pokvarjeni, kak tresti lejt stara konzerva. Na in te! Te moja tašča Regina, trno čedna ženska in njena ške bole čedna pajdašica Frida glejdata Esmeraldo. Ka nete mislili, ka se tou tak potiuma glejda. Gda kakši od tej lagvi moškov palik kaj božnoga napravi, ka se te Esmeralda jouče, te, te ženski tak kunejta pa vsefele božnoga zgučata prouti moško, ka tou vsi moški na svejti ne morejo gore zdignoti. Po tiston, gda tou vse lagvo vōovadita, ka si od moškov broditita, te skur vsigdar spistita eno tri litre skuz, ka se Esmeraldi takšo godi. Dapa, tej skuze so nej samo za Esmeraldo ta potočene. Tej skuze so zavolo njivi dve tō, ka je telko Fredijov na ton svejti.

Tak je po nouvon glavna rejč pri nas doma več nej Fredi liki Esmeralda. Pa nej samo nut v izi, liki vinej na dvouri tō. Ka po tiston, gda se skuze posišijo, se vse sousidice vkūp dobijo in te prejko grajke melejo od toga, ka se je pa s tou čedno, lejpo, nedužno, pošteno žensko Esmeraldo godilo in steri moški je biu gnes najvekša svinja. Takši guč trpi eno dve vōri, ka je že kmica. Na kunci se vsigdar zgučijo, ka zran se že pa dobijo pa ka si pali vōpovejo, ka so gledale in ka so vidle. Dapa, moja tašča Regina, trno čedna ženska in sousidica Frida si ške edno vōro časa vzemeta in Esmeraldo ške malo gore držita.

Malo san kouli pri poznancaj spitavo, kak pa je kaj pri nji doma. Ka si broditite? Čista tak kak pri nas. Pri ednon pajdaši, ka ma ške čistak malo dejte, je nej prva detetova rejč bila mama, liki Esmeralda. Vse domanje ženske so od sreče bile gotove, ka je njihovo dejte tak čedno. Tou dejtece je dikličina in njuva stara teta je prajla, aj njoj ime vōminijo, aj jo več ne zovejo Brigita, aj bou Esmeralda.

MIKI

Gda je potrebno, se potrudi cejla ves

... DO
MADŽARŠKE

PIREditve v PORABJU

• 19. maja je bilo v Monoštru tekmovanje iz slovensčine za učence 7. in 8. razredov narodnostnih šol v Porabju. Tekmovanje, ki ga organizira Ministrstvo za šolstvo in kulturo, je sestavljeno iz dveh delov, iz reševanja testa ter iz ustnega dela. Iz treh porabskih šol se ga je udeležilo 10 učencev.

• 20. maja je bil na Zvezi Slovencev v Monoštru sestanek v zvezi s projektom "Strokovna pomoč narodnostnim vrtcem v Porabju". Na sestanek so bile, ob predstojnici Zavoda RS za šolstvo, OE Murska Sobota, svetovalcu Vlade RS za narodnosti ter višji svetovalki za šolstvo v Porabju vabljeni porabske vzgojiteljice, predsednika obeh osrednjih slovenskih organizacij in ravnateljki porabskih osnovnih šol.

• Bralna značka ima v Porabju že dolgo tradicijo. Letošnje prireditve bodo 25. maja. Učence seniške šole bo obiskal mladinski pisatelj Vitan Mal, monoštrske pisateljica Karolina Kolmanič, števanovske pa pisatelj Tone Partljič.

KNJIGA O SLOVENIJI V MADŽARŠCINI

Pred kratkim je pri Fundaciji "Teleki László" izšla knjiga z naslovom Nastajanje samostojne in demokratične Slovenije (Az önálló és demokratikus Szlovénia létrejötte). Avtor, sociolog Imre Szilágyi (ki zelo dobro obvlada slovensčino) na podlagi (predvsem slovenskih) virov analizira proces nastajanja samostojne in demokratične Slovenije. Ob vsej objektivnosti kaže avtor precejšnjo naklonjenost Sloveniji.

VALETE PO VSEJ DRŽAVI

16. maja se je poslovilo od svoje srednje šole približno 80 tisoč dijakov, ki so letos končali v približno 1000-ih srednjih šolah. Srednješolce čakajo še maturitetni izpiti, pisni del morajo opraviti do konca maja, ustni del pa do 20. junija.

nej samostojna (önálló). Naša ves se drži k Varaši, k Monoštri. Vse, ka je potrebno bilau za ves, se je v Varaši opravljalo."

Gde vesi, ljudam leko pomagata?

"Slovenska ves je skrak k

Kak ste edne drugomi na pomauč?

"Za vrtec se dosta brigamo, redno se mlajši slovenski tó včijo v vrtci. Zdaj nam je cilj, da vzgojiteljice, sploj pa, stere so nej Slovenke, se tó

Ildiko Pustai je špilala v gledališki družini Nindrik-indrik. Na kejpi z Evo Časar

Varaši, etak gnes v vesi samo eden vrtec mamó. Mamó gasilsko pa športno društvo. Obadvej družvta aktivni. Etak njim pa z njimi pomagamo kaj v vesi. Pri nas so ljudje sploj dobro sprejeli našo samoupravo. Mamó malo pi-sarno. Tam namé dosta lúdi gorpoišče z različnimi problemi. Sprvoga so lúdje vsefale probleme steli rejšiti z nami. Na gnes znajo, gda se mi, povejmo s komunalnimi pa takšimi problemi ne moremo spravljati. Tau pa ne znamenúje, da bi je nej poslúšali. Pa če je problema takša, go damo tadala na varaško samoupravo."

Monošter je mesto. Kak na vas gleda velka samouprava? Pomagajo vas, poslúšaja vaše probleme, težave?

"Morem povedati, da od začetka mau smo vsepovsedik dobili pomauč, če smo prosili. Sploj dobro je tau tó, da v velkoj samoupravi je člen Šanji Bedič, ravnatelj varaške strokovne šaule, ki živi v Slovenskoj vesi. On nas poveže z velkov samoupravov pa nam dosta pomaga. Velka samouprava nam finančno tó pomaga."

Povedla si, da mate vrtec, gasilsko pa športno društvo.

morajo včiti slovenski gezik. Odijo na tečaj za slovenski gezik. Na gasilsko društvo vsigdar leko računamo. Gda mamó kakše prireditve, oni nam včasim pridejo pomagat. Ranč tak športniki. Kak je mogauče, mi njim pomagamo, oni pa nas. Tak gasilci kak športniki majo v Sloveniji partnerje, odijo eden k drugomu. Športniki na Cankovo, gasilci pa v Rakičan pa v Lemerje. Stari športniki pa z Gradom majo stike. Tú je samouprava njim vsigdar na pomauč s pejnazami tó."

Te cajta, ka ste začnili delati, do gnešnjoga dneva kakše prireditve ste meli?

"Edno velko prireditve smo napravili, borovo gostúvanje v 1996. leti. Morem povedati, ka mali pa stari, cejla ves je delala za tau, nišče je nej šanalivo nej trúd pa pejnaz tú nej. Več kak 200 lúdi se je notraopravilo v maškare. Že je tradicija pri nas, ka vsakšo leto držimo materinski den. Letos smo tú meli, pa je tak lepau bilau, ka je cejla ves dala rauže za tau, da gorokinčamo kulturni daum. Tau, pa vsakša druga pomauč, nam trnok dobro spadne. Gda je potrebno, se potrudi cejla

ves. Čúttijo, da sami sebi delajo, da je tau vse za nji.

Dobili smo iz Slovenije gasilski auto. Gda smo ga prejkvzeli, je cejla ves kreda bila pomagati. Že drugič do pri nas Porabski dnevi. Že vsakši zna pri nas, ka je njegvo delo. Gvúšna sam v tejn, da vsakši maksimalno opravi svojo delo. Sploj dobro je čúttiti tau pomauč, tau vkúpdržanje. Tau vesi rekt da, videti, da Slovenčarge dajo nase. K cerkvi tú vcuj pomagamo, kak smo mogóci. Lejpo prireditve smo meli te tú, gda smo obnovljeno kapejlo znauvič dali svečati. Vsakši božič posvetimo, vkúper z mlajši pa starejši. Šauli v Varaši tú pomagamo, tisti mlajši, steri se včijo slovenski - ali redno ali na krožek odijodobijo pomauč, malo štípendijo. Po dugi "tihoči" smo dosegili tau, ka če so v kulturnom daumi ali gdekoli v vesi ali v Varaši za Slovence kakše prireditve, kakši kulturni program, lúdje so tam, kulturni daum se napuni."

Kak je pa s slovenskim gezikom? Po vesi gučijo slovenski?

"Starejšo lústvo guči, mladi pa več nej. Liki napamet sam vzela, ka gda mamó kaj, se srečam s svojimi vrstniki - ki smo ešče mladi - že več gučijo med seboj, z menov slovenski. Vejm, ka je tau sploj mali stopaj, depa nika malo se vidi, zatok tau ne smejmó tak njati."

Zdaj, gda je že več lejt za tebov v tauj funkciji, nej ti je žau, da si tistoga reda se vzela za tau? Dosta cajta ti gemle tau delo?

"Nikak mi je nej žau. Človek, če etakšo pomauč, aktivnost ma v vesi za seboj, je leko ponosen pa srečen. Sploj lepau je delati z našimi lúdami. Nigdar eden stopaj sam nej šanalivala, zatok nej, ka vidim, da lúdje pošútejo našo delo. Tak so s tejm, ka eden za vse pa vsi za ednoga. Cajta pa tak človek ne računa. Lúdi slúžiti je žmetno, depa najlepšo na svejti."

I. Barber

Milan Zrinski

GRDOU JE, ČE BIŽIŠ, LEPOU JE PA, ČE VUJDEŠ!

Okouli risalov so sigdar prve črešnje zrele; no, če je lejšo sprotolejtke pa če ne zmrznejo. Črešnje so pa posploj tak dražljivi sad, ka se nej deca nej starejši ne morejo braniti, ka bi je nej koštali. No, zdaj je tūdi že malo nači, ka baute pa šeftarge po štandaž že tak cejlo leto odavlejo kakši rejdek sad, inda je pa tou bilou mogouče kŭpiti samo za lejpe pejnzeze...

Fŭjčkecova risalska črešnja je stala na podouknaj njegove stare cimprane iže. Janoš, ka je vŕtival s svojov familijov na malom verstvi, je biu ovak dober človik pa je rad pomogo sousidom ali pa tūdi kaj dau mlajšom. Trnok ga je pa čemerilo, če njemi je što kakše drejvo v ogradi ali pa jagodo v ograkeki okolbau. Tou je nej mogo trpeti. Če si ga proso, je dau, če si si pa som ftrgno, je pa bila nevola! Janoš je cilou svojoga lagoonoga psa dostakrat z lanca pŭsto, ka bi kakšoga touvaja zgrabu. Štefkov Pišteek pa Zavcov Miki sta si eden večer, gda so Fŭjčkecove črešnje že brnele, zgučala, ka ideta večer na nje. Skrivala sta kak vrag, naj tou drŭgi dečki ne zvejo: leko bi jiva prehitili, leko bi pa tūdi Janoš kaj na vŭja prišlo, ka znaš!

Ali Potikarovmi Paleki je pa nika nej vujšo! Gda je Pišteka pito, če bi večer malo duraka kartala, je Pišteek pravo, ka nema časa, ka z Mikijom nekan za deklami ideta. Paleki je pa bilou jako sumlivo, kak bi njiva za deklami šla, če sta pa oba bila takšiva trdleka. Pa je pouzvo šče Ščapovga Šanjeka pa sta si zgučala, ka ta večer poskrivoma šla za ovima dvema gledat, ka li mata za namejna.

Tak je tūdi bilou. Gda je mraknolo, so se dečki najšli kak po navadi v parki

polek cerkvi, malo potračkali, te pa vsakši na svoj konec. Pali pa Šanji prej v oštarijo, Pišti pa Miki pa... Pomali je Šanjeki pa Paleki bilou jasno, ka de za nevoule: oviva dva sta se, nej ka bi jiva v pomet zela, potŭoma ravnala prouti Fŭjčkecovoj črešnji...

"Ej, vrag me zemi, če teva znata, ka Janoš nega doma!" se je vdaro Šanji po čeli, gda sta za ednim grmom stonola s Palekom pa se natŭo smijala, kak sta oviva dva strojnski cuj k črešnji šla. Niti stari Tigriš se je nej oglaso. Šanji je znau, ka je Fŭjčkec tou nouč v goricaj osto pa tom spau. "Ti," pravi Pali, "ka pa če bi mŭva bila Fŭjčkec, ha?"

"Kak tou misliš," je Šanji najprle nej razmo. "Ja, kak! Vej pa ideva okouli iže pa jiva zosagava (postrašiva), kak če bi jiva vert zaodo, nej?" Šanji je biu včas za tou.

Tak sta se lipou prikradnola do iže pa okouli do podouken. Pišteek je biu na črešnji, Miki je pa odspodi šlatal po puni vejkej ešče niti nej ščistak zreli črešenj. Šušnjala sta si, kak so slatke pa kuste pa kak je vrejdi, ka jiva Tigriš ešče nej zašnofo... Te pa: kak gronska strejla s čiste vedrine! Nikak se somo zadere pa je že Mikija popadno pa ga nakle v travo vrgo, tak ka se je srmak skoron zadavo s punimi lompami črejšen!

Pišteek je biu kak podlasica friško niklaj pa vido, kak je nikak pajdaša zgrabu pa kak se je of koto z njim pod črešnjov. Kmica je bila precu gousta pa čeglij ga je bilo straj, je vseeno zgrabu za nikši kolek, ka je biu podprejti pod vejkov pa je šče Mikiji pomagati. Pišteek je pač nej biu nikši sralaš, ka bi pajdaša pŭsto v nevouli. Skočo je cuj pa skričo: "Miki, šteri si:

spougen ali zgoren?" Ne bi rad seglij nej pajdaša po pomouti repno po glavi!

Gda je zdaj Pali vido, ka z dečkami nega heca, se je oglaso: "Henjaj, ti nimak, vej naj pa oba buješ, vej je pa tou hec!" Pa sta pomali gor stonola, pa te je komaj Pišteek vido, koga bi lejko včasno. Kak bi z norije lejko istina gratala! Pa boleča! Ali nej so se ešče dobro vŭo zosmejali pa se ščeli znouva na črešnju spraviti, že je kak kakši lišč prletelo nekaj bejsnoga okouli kŭkla iže, ka so najprlej vsi onemeli od straja. Tigriš se je pri tom rumlini zbŭdo pa prišo branit vertove črešnje!

Palik je Pišteek najbolje priseben biu. Latoš je meu šče itak v rokaj. Zagno ga je vednako Tigriši pod noge, ka je pejska mrlina malo scvilila pa se zosagala, te pa vsi dečki v beg! Eden je bežo po ogradi, drŭgi skočo prej plouta na sousidovo, tretji potegno doj po vratnjici pa notri v mlado kukarco, tak ka je lomastilo kak da bi trop divji svinj leto skous! Tigriš je biu malo zosagani pa tūdi že stari, ka bi doj z vertovoga grŭnta tirau bar ednoga od mladi touvajov. Lajal je šče dveji vŕi po tistom, ka so dečki že pili v veškoj krčmeje pa si kazali raztrgane lačnice pa poškrabane noge.

"Prvi smo pa li bili letos na Fŭjčkecovoj črešnji!"

"Pa bežali tūdi, či glyj verta nej bilou, ha, ha!"

"Šče sreča, ka sam te nej drapno. Cejlo živlejnje si ne bi odpŭsto..."

"Nika nej, vej ma trdo glavou, ha-ha-ha! Pa šče ova bi njemi ostala. Zakoj pa te moški dveji glavej ma?"...

Tak dugo so se pogajali, ka ji je krčmar komaj domou spravou. Nazadnje je šče on od vsega največ haska emo.

Kultura

Če tau rejč čŭjemo ali vidimo der dojnapisano, nam najoprvin vse kaj napamet pride. Povejmo, knjige, literatura, glasba, kejpi pa tak tadala.

Samo ka je pravica tau, da je kultura takša rejč, štera dosta drugo vse tŭ znamenije. Povejmo, če človek po kakšoj pokrajini odi, gleda kak lŭdje svoje gaušče skrb majo, kak delajo zemlau, kak kosijo pa vred držijo sonžete, travnike, tam se tŭ vidi kultura. Če pa deš po vasnicaj pa vidiš cintor (graubišče), vidiš v vesi iže pa kaulag iz poglednaš, tam tŭ nikšo kulturo leko doj preteš. Na svejta se vse preobrača, gestejo stvari de stapamo naprej pa geste takšo tŭ, gde nej ka bi lepše pa baukše bilau, liki zaničimo tau ali tisto. Mislimo si samo na tau, ka je po naši goščaj zdaj. Vse smo razbili, smetje pa velko zaničanje vidimo. Gde so tisti cajti, gda je gazda trikrat kaulag bora ŭšo prva liki bi ga doj vrezo. Gda so vsakšo tenko vejčico vkŭp zosekali pa v pŭšle zvezali. Gda so nigdar takšo nej naprajli, ka bi zeleno drejvo doj zosekali. Gde je že tau?!?

Zemla je tŭ tazapŭščena. Kelko pa kelko travnikov ne pokosi nišče nej, kelko oratkoga grŭnta je notzaraščeno, tazanjano. Če bi za toga volo samo naše lŭdi krivili, bi nej meli pravico, depa zatok tau ne smejmo povedati, ka samo tak tadale.

Če človek po naši vasnicaj odi, Baugi vala, lepe iže vidi pa vse več rauž kaulag iz. Na tau moremo povedati, ka samo tak tadala. Že več kak tresti lejt je tomi, gda smo tak pomaleg začnili ojditi v Slovenijo, tistoga reda v Jugoslavijo. Našim lŭdam se od tistoga mau strašno vidi tau, ka so tam vidli pa vidijo. Tiste rauže na ižaj, poleg iz. Pa te smo začnili pomaleg v Austrijo tŭ ojditi. Tam smo vidli vasnice, štere so bile tak čiste pa z rožami okinčane, ka je tau nej za povedati. Sploj dosta je že tisti držin v Porabji, ki doma tŭ probajo tak lepau pauvati rauže. Navola je samo tau, da se eni pobrigajo, tej drugi si pa ranč kaulag rama doj ne pokosijo. Pa je problema tau tŭ, ka je na tau nišče ne žene tŭ nej.

Našo Porabje je prej lejpo. Vsakši se čŭdiva, kakša lejpa krajina, narava je tŭj. Če bi pa naše vasnice ešče lepše bile, bi leko povedli, ka tŭj takšni lŭdje živejo, steri radi majo tau krajino. Pa Baugi vala, vse več je že tisti, steri od sebe tau leko držijo. Kakšakoli stara iža je lejpa, če je kaulagvrat pokošeno, je red, pa če so na mali oknicaj rože vŭnaklajena. Tau, istina, košta tŭ, depa pokaže tŭ od nas nikši kejpe.

Zdaj sprtoletje je zavolē dosta dežja bilau. Trava raste, kak da bi go vlejko. Med lŭdami pa čŭjem, da gnesden nišče nešče kositi, nikomi nej trbej dobre zelene trave, štero mara tak rada gej, po šteri prej krave dojijo, kak nigdar nej. Če prej sam doj pokosiš, vkŭp spraviš, te ma biti, ka de stoj domau pelo.

Tŭj bi tŭ leko vzroke iskali, ka gestejo. Samo leko se vŭpamo, da tau gnauk ovak baude. Ka do gazde znauvič skrb meli na svoje gaušče, da de vsakši mali falaček grŭnta obdelani, da de trava pri cajti pokošena. Tau je gospodarsko pitanje tŭ, depa malo kulture tŭ. Če prej meje staupimo, se nika ovakšo vidi. Vŭpajmo se, da vse več rauž baude, da mo bola aklavi na svojo okolje. Največkrat k tomi nej trbej pejnaz. Samo pravo mišljenje pa malo trŭda.

Pred nami je leto, gvŭšna sam, ka se vse več lŭdi potrŭdi za tau drugo "kulturo" tŭ, ka se brez rejči vidi pa nas ceni.

I. Barber

NAJ SE VAM PREDSTAVIM

Jaz sem Beata Bajzek. Živim na Gornjem Seniku in hodim v šesti razred. Rodila sem se 14. aprila 1986 v Körmendu. Imam rjave oči in dolge, rjave lase. Srednje rasti sem. V šoli se pridno učim. Rada imam biologijo, slovenščino in slovnico. Moja najboljša prijateljica je Melinda Čato. Ona ima rjave oči in dolge, rjave lase. V prostem času rada gledam televizijo in berem. Večkrat grem v knjižnico in si sposodim lepe knjige.

Imam enega brata in eno sestrico. Večkrat pazim na njo. Mnogo se igram s sestrico in tudi z bratom. Večkrat pomagam doma pri delu. Rada grem kupovat v trgovino. Rada zalivam cvetlice. Včasih pomivam posodo. Pospravljam svojo sobo.

Jaz sem Vilmoš Nemeth. Madžarski državljani sem. Živim na Gornjem Seniku. Moj materni jezik je slovenščina.

Star sem 12 let, rodil sem se 1. 11. 1986, hodim v 6. razred. Modre oči, rjave lase imam. Srednje postave sem, 150 cm visok.

Rad hodim v šolo in se zelo dobro učim. Imam mnogo petic. Velikokrat berem knjige. Pravljičice so zame zelo zanimive. Televizijo zelo rad gledam, posebej risanke. Imam enega brata, on je Viktor. Hodi v 3. razred. Večkrat se igrava skupaj. Takrat sva vesela.

Imenujem se Melinda Čato. Rodila sem se 16. septembra 1985. Hodim v osnovno šolo na Gornjem Seniku. Sem učenka 6. razreda.

Imam dolge rjave in kodraste lase. Srednje visoka sem. Rada berem in poslušam glasbo. Ne učim se rada, toda vem, da se moram učiti. Najraje se učim slovnico. Rada jem. Moji najljubši barvi sta modra in rdeča. Imam eno sestrico. Ime ji je Katarina. Hodi v tretji razred osnovne šole. Zelo je zgovorna in vesela deklica. Večkrat se igram z njo. Rada se igram z zajčkom in mačko. Ne maram pa psa.

Moja najboljša prijateljica se imenuje Beata. Skupaj hodiva k pevskemu zboru in k lutkovni skupini.

Doma večkrat pospravljam v hiši. Kdaj, kdaj grem v knjižnico.

Nej tak dolgo nazaj so v števanovski fari meli prvo spauved pa potrdjavanje. Na kejpi (vrkar): števanovski mlajši po prvi spauvedu z župnikom Štefanom Tóthom. Na kejpi (spodkar): birma v števanovski fari. Es se držijo vasi Števanovci, Verica-Ritkarovci, Andovci pa Sakalovci.

KRALJ

Nekoč je živel zelo zelo bogat kralj. Imel je edino hčerko, a ta je bila tako resna, da se ni znala jokati. Kralj je dal razglasiti po vsej deželi: za ženo jo da fantu, ki bo njegovo hčerko pripravil do tega, da bo jokala.

Mladenci so prihajali od daleč in blizu, poskušali so vse mogoče, a kraljična ni zajokala. Kralj je že mislil, da bo pač ostal brez zeta. A glej, prišel je reven fant, s sabo je prinesel koš čebule. Lepo je nagovoril kraljično, naj mu

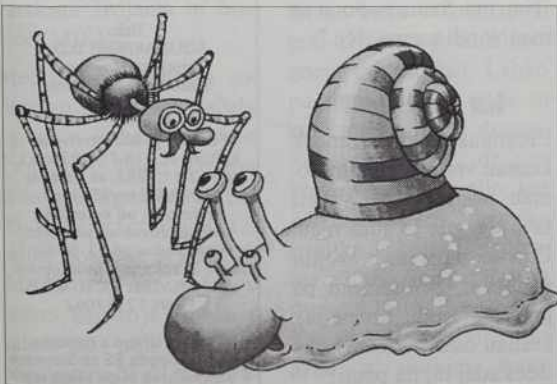
pomaga, da bosta lupila in narezala dovolj čebule.

Res se kraljična usede k revnemu fantu in začneta lupiti čebulo. Ko sta vso olupila, začne fant rezati in pomaga mu tudi kraljična. Že sta zrezala polovico čebule, fant je mislil: "Tudi jaz ne bom dosegel kraljične." Ni in ni hotela pokazati nobene solze, čeravno so njega že pekle oči. Režeta še dalje, a glej, kar naenkrat ji priteko solze po obrazu. Briše si in briše, a tedaj začne jokati, tako so jo

pekle oči. Ko kralj čuje jokati svojo hčerko, pride pogledat, ali se res joka. "Kako si, fant, dosegel, da mi joče hči. Res si reven, a prebrisan, svoje obljube pa tudi ne bom snedel. Dam ti jo za ženo, če te le mara." Hčerka pa se nasmeje in objame svojega bodočega moža. Kralj je naredil zelo bogato pojedino, od blizu in daleč so prišli svatje, le name so pozabili, ker me še ni bilo na svetu.

(Slovenska ljudska)

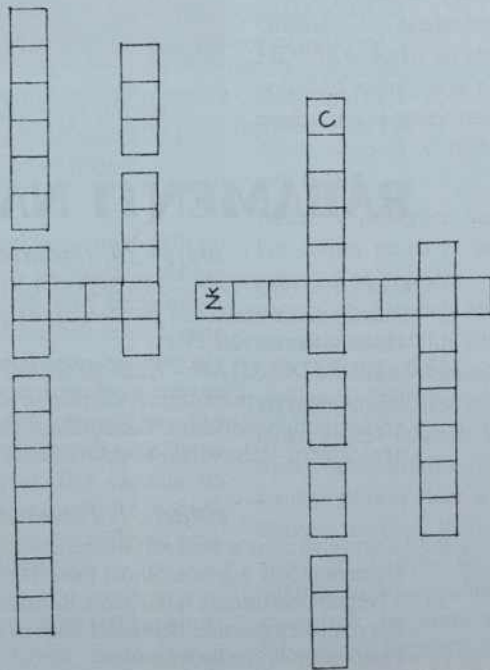
PAJEK IN POLŽ

Nekega dne sta se srečala pajek in polž. Pajek ogovori polža, rekoč: "Dragi moj, povej mi vendar, kako je mogoče, da ves čas prebivaš v tako majhni in tesni hišici, kakršno nosiš na svojem hrbtu? Poglej mene! Jaz prebivam v lepih sobah in poslopjih, včasih predem svoje pajčevine celo v svetlih palačah."

Polž pa pohlevno odgovori: "Res je majhna hišica, v kateri prebivam; majhna, je pa zato moja."

OTROŠKE ZBIRKE DRUGEGA NAJVEČJEGA SLOVENSKEGA PESNIKA

PORABJE IZ OBJEKTIVA

Foto: K. HOLEC

PORABSKI DNEVI '98

30. maj (sobota)

- 15.00 OTROŠKI športni program na GORNJEM SENIKU
 - sodelujejo porabske in goričke osnovne šole
- 15.00 ŠPORTNI program na DOLNJEM SENIKU
 - moška nogometna tekma: Dolnji Senik - Šalovci
 - ženska nogometna tekma: Slovenska ves - Čepinci
 - kmečke igre: sodelujejo ekipe iz Porabja in Slovenije

31. maj (nedelja)

- 8.30 Dvojezična maša v katoliški cerkvi v Sakalovcih
 - Sodeluje MePZ Avgust Pavel
- 15.00 Srečanje folklornih skupin v Slovenski vasi
 - sodelujejo: FS Beltinci, Folklorno društvo Lancova vas, FS Und, FS Gornji Senik, FS Sakalovci ter Ansambel Državnega zbora RS
- 18.00 Ples z ansamblom Avantura iz Murske Sobotne

RÁBAMENTI NAPOK '98

május 30. (szombat)

- 15.00 SPORTDÉLUTÁN - FELSŐSZÖLNÖK
 - Játékos sportvetélkedők Rába-vidéki és goričkói általános iskolák tanulóinak részvételével
- 15.00 SPORTDÉLUTÁN - ALSÓSZÖLNÖK
 - férfi labdarúgó mérkőzés: Alsószölnök - Šalovci
 - női labdarúgó mérkőzés: Rábatótfalu - Čepinci
 - népi játékok Rába-vidéki és szlovéniai falvak részvételével.

május 31. (vasárnap)

- 8.30 Kétnyelvű mise a szakonyfalui templomban
 - Közreműködik a felsőszölnöki Pável Ágoston vegyeskar
- 15.00 Néptáncgyűttesek találkozája Rábatótfaluban
 - Résztvevő csoportok: Beltinci, Lancova vas, Und, Felsőszölnök, Szakonyfalu.
 - A műsorban fellép a Szlovén Parlament zenekara.
- 18.00 Bál a muraszombati AVANTURA gyűttessel

Nika za smej

Sto je takšo vido!

Naš Hugo je etognauk v Kermedin ūšo pa je gorpoisko svojga spoznanoga fiškališa, zatok ka se ščé razpitati. Fiškališ ga etak pita: "Gospaud, moj padaš! Ka je pa v tē vdarilo, vej pa tak vej, ka se sploj dobro mata z ženauv."

Hugo pa zdaj etak: "Dragi gospaud, fiškališ! Več tau ne morem tagledati mojej Sidiki. Vej pa vsakši den iz edne krčme vō, v drugo nut. Pa sto je takšo vido?"

"Te je pa vaša Sidika alkoholistka gratala," pita fiškališ.

"Nej, nej. Samo napona za menov odi pa me išče."

Ka pa iščeš?

Etognauk naš Francek kesnau vnoči s cugom domau pride pa po Varaši tavō dé, gde je auto njau. Etak se pa sreča s svojim padašom, z Rudinom pa ga pita: "Rudi! Ka pa tak kesnau odiš po Varaši, ka iščeš zdaj tuj na pauti?"

Rudi pa etak: "Vej pa stanovanje (lakás) iščem."

Francek pa: "Pa te ti ne maš stanovanja?"

Rudi pa: "A, kaj pa nej. Samo sam se tak nacuko, ka nikak ne najdem domau."

I. B.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov uredništva: H-9970 Monošter, Deák Ferenc út 17, p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:

SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobotna
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3. 11. 1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3. zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.